

Taalbeleid

Nederlandse versie

Herzien op: 29 februari 2024

Inhoud

Startpunt International – Missie	3
Internationaal Bacculaureaat – Missie	3
Startpunt International – Visie	3
Doel van het taalbeleid	4
Het taalbeleid van Startpunt International	4
Visie op taal	4
Taalprofiel.....	4
Taalonderwijs op Startpunt International.....	5
Woordenschat.....	8
Meertaligheid	9
Ontwikkeling van intercultureel begrip.....	11
Eisen van de overheid en assessment.....	11
Methodeboeken en beoordeling	12
De gemeenschap	13
Ouders/verzorgers.....	13
Scholing van het team	14
Toekomst van het taalonderwijs op Startpunt International.....	14
Literatuurlijst	17

Startpunt International – Missie

‘Kleine school, groot verschil’

Startpunt International ondersteunt kinderen om de wereld te onderzoeken en hun denken, voelen en handelen optimaal te ontwikkelen zodat zij evenwichtige keuzes maken die bijdragen aan een vriendelijke, duurzame en meer vredige wereld.

Internationaal Baccalaureaat – Missie

Het Internationaal Baccalaureaat wil onderzoekende, goed geïnformeerde en zorgzame wereldburgers ontwikkelen die door middel van intercultureel begrip en respect bijdragen aan een betere en vreedzamere wereld (IBO, 2019).

Startpunt International – Visie

Om onze visie te bewerkstelligen omarmen wij, in een veilige, inspirerende en rijke leeromgeving, alle kinderen van alle achtergronden.

Kinderen komen naar school om relaties aan te gaan met leeftijdsgenoten en voor hun plezier. Ze komen naar school om te groeien in een veilige omgeving waar ze alle ruimte hebben om zichzelf te zijn en zich te kunnen ontplooien. We geven ze de gelegenheid om duurzame relaties te ontwikkelen die inclusief en divers zijn. We streven ernaar om ze deze relaties optimaal te laten ontwikkelen ten bate van henzelf, hun familie, vrienden en de wereld waarin zij leven.

Kinderen staan actief in de wereld, vol verwondering en ideeën. Wij kijken naar een kind als een jong, uniek en capabel individu met vaardigheden, voorkeuren, nieuwsgierigheid en kennis. We geloven dat een kind de wereld wil leren begrijpen door ideeën, gevoelens, kennis, vaardigheden en theorieën met anderen te delen. Op deze manier verbinden ze nieuwe ervaringen aan bestaande kennis.

Daartoe creëren we zo authentiek mogelijke situaties waarin kinderen betrokken, in hun eigen tempo en met plezier alle vaardigheden oefenen en hun eigen talenten ontplooien. Zo toetsen ze de effecten en impact van hun keuzes en acties aan de wereld.

Doel van het taalbeleid

Het taalbeleid van Startpunt International is ontwikkeld om inzicht te geven in het taalonderwijs op de school. Het beleid begint met een uiteenzetting van de taalfilosofie, gevolgd door de visie op taal en hoe deze wordt toegepast op de school. De toekomstplannen van de school worden ook gedeeld in dit document. Tenslotte wordt het beleid afgesloten met de informatie over de uitvoering en herziening ervan.

Visie op taal

Bij Startpunt International geloven we dat taal de sleutel is tot het verkrijgen van kennis, het bevorderen van communicatie en het versterken van verbondenheid. Onze visie op taalonderwijs is gebaseerd op inclusiviteit, diversiteit en het begrip dat taal een krachtig middel is om de wereld te begrijpen en vorm te geven. We streven ernaar een taalomgeving te creëren die leerlingen inspireert, uitdaagt en ondersteunt in hun taalontwikkeling. Door te werken aan de taalvaardigheid van de leerling, willen we bijdragen aan een betere en mooiere wereld.

Taalprofiel

Er is onderzoek gedaan naar het taalprofiel van Startpunt International. Met een mix van Nederlandse, Marokkaanse, Turkse, Bulgaarse, en Ugandese nationaliteiten, is onze school een smeltkroes van culturen en tradities. Wat betreft de thuistaal, zien we een vergelijkbare diversiteit, met Nederlands als meest voorkomende taal, gevolgd door Turks, Arabisch, Engels, en Berbers. Veel ouders geven aan dat de leerlingen twee thuistalen hebben, waaronder het Nederlands. Hoewel Nederlands de meest voorkomende thuistaal is bij ons op school, is de Nederlandse woordenschat bij de meeste leerlingen klein als gevolg van een migratie achtergrond. De uitkomsten van het onderzoek staan hieronder in de tabel.

Daarnaast hebben we, om een beter begrip te krijgen van de diverse talen die door onze leerlingen worden gesproken, vanaf groep 4 een taalportret geïntroduceerd. Dit portret stelt leerlingen in staat om hun talige achtergrond visueel weer te geven. Op een vel papier staat een leeg silhouet van een figuur, waarop leerlingen met behulp van kleuren de talen kunnen aanduiden die voor hen belangrijk zijn. De leerlingen hebben vragen beantwoord zoals 'Welke taal zit er diep in mijn hart?' en 'In welke taal voel ik me het meest mezelf?'. Deze activiteit biedt leerkrachten waardevolle inzichten in de diverse talen die binnen de groep worden gesproken en helpt bij het begrijpen van de taalbehoeften van individuele leerlingen. Uit dit onderzoek is gebleken dat het grootste gedeelte van de leerlingen, namelijk 83% zich het makkelijkste kan uiten in het Nederlands, gevolgd door het Engels.

We nemen deze bevindingen in de rest van onze overwegingen mee met betrekking tot ons taalonderwijs.

Wanneer ouders hun kind aanmelden op school, vullen de ouders een aanmeldformulier in waarop zij aangeven welke talen zij thuis spreken. Meer over het aanmelden van de leerlingen is te vinden in de *admission policy*.

1^e nationaliteit	aantal	percentage
Nederlandse	170	87%
Turkse	5	3%
Marokkaanse	4	2%
Bulgaarse	3	2%
Ugandese	3	2%
Overige	10	5%
Totaal	195	100%

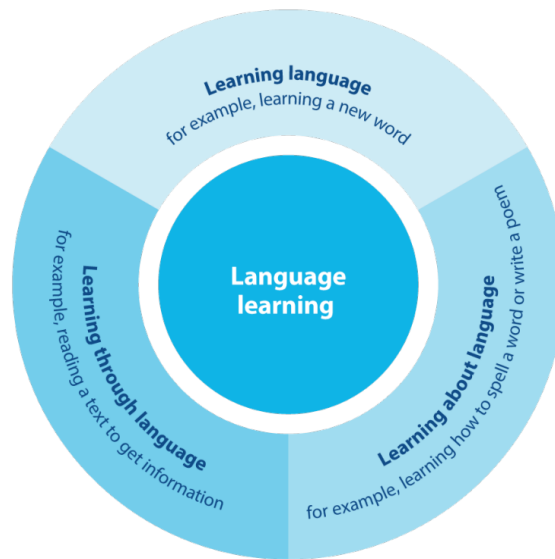
1^e thuistaal	aantal	percentage
Nederlands	152	78%
Turks	14	7%
Arabisch	7	4%
Engels	8	4%
Berbers	5	3%
Overige	9	5%
Totaal	195	100%

Gezindte	aantal	percentage
Geen	13	7%
Islam	156	80%
Protestants christelijk	11	6%
Rooms Katholiek	9	5%
Hindoeïsme	6	3%
Overige	0	0%
Totaal	195	100%

Taalonderwijs op Startpunt International

Het taalbeleid begint met een inleiding over de ontwikkeling van taal. Deze zijn onder te verdelen in: de thuistaal, de taal op school, andere talen en geletterdheid. We bespreken het leerproces van taal, dat een wisselwerking is tussen het leren door taal, het leren van de taal en het leren over taal.

De ontwikkeling van taal is essentieel om met elkaar te kunnen communiceren en elkaar te begrijpen. Het gaat hier om de ontwikkeling van de thuistaal, de taal op school, overige talen en de ontwikkeling van geletterdheid.

Het leren **van** een taal is een complex proces. In het *scope and sequence document* over de talen worden de verschillende fasen in de taalontwikkeling verder toegelicht. Binnen het *scope and sequence document* is te lezen wat we aanbieden m.b.t. taalonderwijs en in welk leerjaar we dat aanbieden. Wij houden ons aan het Nederlandse curriculum. Het Nederlandse curriculum wordt vormgegeven door de SLO kerndoelen ([Nederlands - SLO](#)).

Het leren van taal gaat het beste wanneer nieuwe kennis wordt gecombineerd met bestaande kennis en conceptuele raamwerken. Deze raamwerken zijn bedoeld om een dieper begrip te bevorderen door leerlingen te helpen verbanden te leggen tussen verschillende concepten en onderwerpen binnen en tussen vakgebieden. De leerlingen werken daarom binnen authentieke units op verschillende manieren aan taal, dit gebeurt door middel van drama, debatteren, schrijven van verhalen, storytelling en literatuur.

Het tweede onderdeel is het leren **door** een taal. Al het leren gaat door taal. Leerlingen luisteren, spreken, schrijven en lezen om betekenis te geven aan nieuwe kennis en ideeën.

Het derde onderdeel is leren **over** taal. Bij dit onderdeel gaat het over leren over taal, de vorm van taal, de afspraken en hoe het gebruikt wordt. Jonge kinderen leren al dat symbolen een betekenis hebben. Het is van belang dat de leerlingen dit uitbouwen naar leren lezen en schrijven. De volgende stap is dat de leerlingen kritisch naar teksten kunnen kijken. De leerlingen moeten begrijpen wat het doel is van de schrijver, vanuit welk perspectief het geschreven is en wie het publiek is (IBO, 2019).

Alle drie deze onderdelen zijn verweven in onze manier van lesgeven. Wij geloven dat elke leerkracht een taalleerkracht is. Taal is niet iets dat alleen in bepaalde tijd tijdens een vak gegeven wordt, maar juist gedurende de hele dag. Om taal te kunnen ontwikkelen, moet er een langere tijd met duurzame betekenisvolle thema's worden gewerkt, waarbij frequent lezen en schrijven een grote rol speelt (Van Koeven & Smits, 2022). Duurzaam, betekenisvol taal- en leesonderwijs komt tot stand doordat leerlingen lezen en denken, praten, schrijven en krachtige ontwerp opdrachten uitvoeren rond rijke contexten waar in rijke teksten

centraal worden gesteld (Van Koeven & Smits, 2022). Het werken rondom rijke taal sluit daarnaast feilloos aan bij onze visie als IB World School. Als IB World School werken wij met units. Dit zijn transdisciplinaire thema's waar we gedurende een langere periode aan werken. Binnen de units staan concepten centraal die belangrijk en relevant zijn voor verschillende culturen, verschillende geografische liggingen en leerfasen van leerlingen. Een voorbeeld hiervan is het concept 'conflict', de leerlingen kijken naar verschillende conflicten in verschillende situaties.

Voorlezen is een eerste stap naar leesbegrip en blijft belangrijk, ook als leerlingen ouder worden. Voorlezen draagt bij aan de cognitieve ontwikkeling en de taalontwikkeling van leerlingen en de motivatie om zelf te willen lezen. Luisterboeken vormen ook voor oudere leerlingen een mooie aanvulling op het voorlezen, zowel op school als thuis (Van Koeven & Smits, 2022). Tijdens het vrij lezen kunnen taalzwakke leerlingen of minder lees gemotiveerde leerlingen tijdelijk luisteren naar luisterboeken. Het luisteren naar een luisterboek is vergelijkbaar met het luisteren naar een voorlezende volwassene (Van Koeven & Smits, 2022). Kinderen kunnen door het bekijken van digitale prentenboeken zelfstandig nieuwe woorden leren. Digitale prentenboeken bieden ongekende mogelijkheden voor differentiatie ten behoeve van leerlingen met een taalachterstand. Die kunnen immers zelfstandig leren door de boeken te bekijken, terwijl de leerkracht met andere leerlingen bezig is. Ook kan de leerkracht ouders stimuleren om hun kind thuis te laten kijken naar het digitale boek. De luisterboeken worden in de groepen 1 t/m 4 ingezet als aanvulling op het voorlezen. In de groepen 5 t/m 8 worden de luisterboeken ingezet wanneer de leerlingen deze ondersteuning kunnen gebruiken of wanneer de luisterboeken aansluiten bij de unit.

Het (voor)lezen van rijke informatieve of verhalende teksten vormt een belangrijke basis binnen een geïntegreerde aanpak. De rijke teksten, die wij koppelen aan de units, geven aanleiding voor het voeren van verdiepende gesprekken over de inhoud van de tekst. In de onderbouw gebeurt dat vaak in de vorm van interactief voorlezen van thematische prentenboeken. Interactief voorlezen draagt op die manier sterk bij aan de woordenschat en de vertelvaardigheden van kinderen (Lever & Sénéchal, 2011). Ook in de midden- en bovenbouw blijven rijke teksten een grote bron voor allerlei mondelinge vervolgactiviteiten, bijvoorbeeld een debat voeren op basis van een verzameling bronnen over hetzelfde onderwerp of filosofische gesprekken voeren naar aanleiding van een bericht uit de actualiteit.

Om begrijpend lezen voor leerlingen betekenisvol en motiverend te laten zijn, moet het altijd gekoppeld zijn aan het ontwikkelen van kennis rondom een inhoudelijk thema. Je leest een tekst namelijk omdat je geïnteresseerd bent in de inhoud. Aanbevolen wordt om begrijpend lezen te verbinden met thema's uit de zaakvakken (Romance & Vitale, 2012; Van den Broek et al., 2021). Hierdoor wordt de kennis die daar al wordt opgedaan verbreed en verdiept. Verbreding ontstaat door de leerlingen veel en langdurig teksten te laten lezen over eenzelfde onderwerp. Hoe diep het begrip is dat de leerlingen opbouwen, hangt af van de opbrengst die nagestreefd wordt (Kendou et al., 2011). De teksten die we kiezen voor begrijpend lezen sluiten we zoveel mogelijk bij de unit aan. Deze teksten kunnen op een ander moment in de unit gebruikt worden voor het onderzoek van de leerlingen. We zorgen dat er verschillende fictie en non-fictie boeken in de klas zijn die aansluiten bij de unit. De

boeken worden gebruikt tijdens het voorlezen, het vrij lezen en tijdens de onderzoeken van de leerlingen.

Er is daarnaast ook expliciete aandacht voor mondelinge taal nodig (Hadley et al., 2020). Leerlingen hebben doelgerichte instructie, oefening en feedback nodig om alle aspecten van mondelinge vaardigheden goed te kunnen ontwikkelen en zich bewust te worden van hun eigen ontwikkeling op dit gebied. Bij doelgerichte instructie wordt het luister-, spreek-, en/of gespreksdoel expliciet benoemd en vindt instructie plaats die gerelateerd is aan het doel. Behalve het doel, is het ook belangrijk om criteria voor de spreektaal vast te stellen, zodat daarop later gereflecteerd kan worden (Wurth et al., 2019). Er is binnen de unit aandacht voor de mondelinge taalvaardigheid, de leerlingen werken samen in groepjes, presenteren hun werk via verschillende media en overleggen met elkaar.

Woordenschat

Bij het aanbieden van woordenschat is het belangrijk onderscheid te maken tussen DAT (Dagelijkse Algemene Taalvaardigheden) en CAT (Cognitief Academische Taalvaardigheden).

Bij Nederlandstalige kinderen verloopt de ontwikkeling van DAT naar CAT geleidelijk, omdat de groei van de schooltaal gaat hand in hand met de verkenning van de wereld. De kinderen maken stapjes van een concrete manier van denken en praten naar een steeds meer abstract niveau. Met uitsluitend DAT redden kinderen het niet in het onderwijs. Vanaf de middenbouw groeit de rol van CAT. DAT en CAT moeten beide worden ondersteund en aangepakt om te zorgen voor een goede taalontwikkeling.

Onderstaande tabel laat de grootste verschillen zien tussen DAT en CAT (LPTN, 2017).

DAT	CAT
Dagelijkse Algemene Taalvaardigheden	Cognitief Academische Taalvaardigheden
'thuis taal', 'dagelijkse taal'	'schooltaal', 'vaktaal', 'instructietaal'
1-2 jaar nodig om te verwerven	5-7 jaar nodig om te leren
concreter	abstracter (concepten)
Veel woorden al bekend	Woorden vaak niet bekend

Bij kinderen met een taalarme thuissituatie of een andere thuistaal dan het Nederlands is de Nederlandse DAT (vaak) niet voldoende om te kunnen starten met het leren van de CAT. Deze kinderen starten met een taalachterstand. Er zal op school aandacht moeten worden besteed aan de DAT.

Op Startpunt International sluiten de aangeboden woorden aan bij de units. De leerkracht maakt voorafgaand aan de unit een woordenlijst. Deze woordenlijst wordt vanaf groep 5 ook gedeeld met de leerlingen. De leerlingen gebruiken vanaf deze groep de woordenlijst actief bij opdrachten en krijgen woorden uit de woordenschatlijst mee als huiswerk. Dit leerhuiswerk wordt ook getoetst. Wij geloven dat het aanbieden van rijke teksten passend bij de unit essentieel is voor de ontwikkeling van woordenschat. Zonder aandacht voor rijke contexten en rijke teksten, is woordenschatontwikkeling niet mogelijk (Van den Branden, 2011; Brouwer, 2011). Leraren faciliteren de woordenschat van leerlingen door veel voor te lezen, door met hen naar de bibliotheek te gaan en ervoor te zorgen dat ze frequent lezen

en luisteren naar luisterboeken (Van Koeven & Smits, 2022).

Bibliotheek

De bibliotheek is het hart van de school. Dit is waarom wij ervoor gekozen hebben om de bibliotheek letterlijk in het hart van de school te plaatsen, bij de ingang van de school. Hierdoor is de bibliotheek toegankelijk voor leerlingen en ouders en willen wij de drempel verlagen om naar de bibliotheek te komen. Op een IB school is de bibliotheek niet alleen een plek waar boeken geleend kunnen worden. Het Internationaal Baccalaureaat (2018) zegt hierover: 'Bibliotheeken zijn combinaties van mensen, plaatsen, collecties en diensten die het leren en lesgeven ondersteunen en uitbreiden'. In de bibliotheek hebben wij een grote collectie meertalige boeken, deze boeken kunnen ouders voorlezen aan hun kinderen. Leerkrachten gebruiken deze boeken ook in de klas. De bibliotheek gebruiken wij ook om de mondelinge taal te stimuleren, zo is er een tafel waar leerlingen hun verhaal kunnen nabouwen en we hebben de apparatuur om met de leerlingen podcasts te maken.

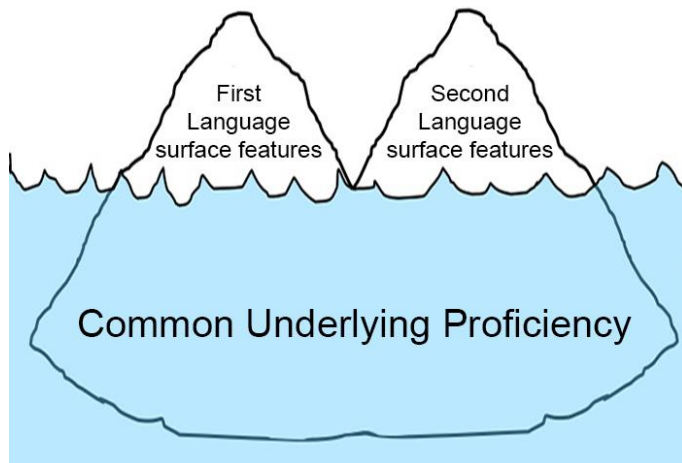
Startpunt International heeft daarnaast een abonnement op de *voorleeshoek*. De voorleeshoek is een digitale bibliotheek. Binnen deze digitale bibliotheek staan luisterboeken in meerdere talen. De leerling kan zonder instructie deze boeken luisteren.

We vinden het belangrijk dat leerlingen werken aan de academische integriteit. De bibliotheek is één van de plekken waar de leerlingen expliciet aan de academische integriteit zullen werken. Meer informatie over de bibliotheek en over academische integriteit is te vinden in het *bibliotheek beleid (library policy)* en het *academisch integriteitsbeleid (academic integrity policy)*.

Meertaligheid

In Nederland is een groot deel van de leerlingen meertalig, dat wil zeggen dat zij meer dan één taal in hun dagelijks leven gebruiken (Sridhar, 1996). We spreken van thuistaal en niet van moedertaal omdat er gezinssituaties zijn waar meerdere talen gesproken worden. De leerlingen kunnen diverse thuistalen hebben. Thuistalen zijn de taal of talen die thuis met het kind gesproken worden, de taal van vader én moeder en het communicatiemiddel tussen beide ouders onderling. Dialecten vallen onder thuistalen, aangezien dit volwaardige talen zijn.

Bij het leren van een nieuwe en/of andere taal speelt de thuistaal een belangrijke rol en maakt de leerling gebruik van de talige kennis die reeds verworven is. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is het verschil tussen taal specifieke kenmerken en onderliggende taalvaardigheid (die taaloverschrijdend werkt). Cummins (1981) stelt dit voor als een ijsberg: boven water lijken er verschillende ijsbergen te zijn, maar onder water blijkt dat deze eigenlijk dezelfde ijsberg zijn. Onder water is het 'onderliggende taalsysteem' (Cummins, 1981).

Leerlingen die al vertrouwd zijn met een bepaalde taal, kunnen veel attitudes, kennis en vaardigheden die ze hebben verworven inzetten bij het leren van een nieuwe taal. Wanneer ze een nieuwe taal leren die verwant is aan een taal die ze al kennen, kan dit vaak leiden tot een 'vliegende start'. De leerling kan dan vanuit de bekende taal allerlei kennis en vaardigheden overdragen naar de nieuwe taal. Zelfs als de talen wat verder van elkaar af liggen, is er nog steeds sprake van 'positieve transfer': bijvoorbeeld, iemand die in een taal heeft leren lezen en verschillende soorten teksten heeft leren begrijpen, kan veel inzichten in leesprocessen, tekstgenres en leesstrategieën overdragen naar het begrijpend lezen in een nieuwe taal.

Kennis over taal (metacognitie) kan een bijdrage leveren aan het verwerven van een (nieuwe) taal. Door leerlingen bewust te maken van bepaalde overeenkomsten en verschillen in talen, kunnen ze een beter beeld vormen van hoe een (andere) taal is opgebouwd. Ook voor leerkrachten kan het handig zijn om zich bewust te zijn van bepaalde verschillen tussen talen, zodat ze begrijpen waarom leerlingen bepaalde fouten maken.

Engels

Op Startpunt International wordt de Engelse taal onderwezen vanaf groep 4. In de groepen 1 tot en met 3 wordt Engels ook informeel geïntroduceerd, maar het staat niet vast op het rooster. Het streven is om de Engelse lessen zoveel mogelijk te integreren met de lesstof van de unit. Er zijn uitzonderingen op de regel: In de groep 7 en 8 zijn grammatica-doelen los aangeboden worden. In de klas zijn veel termen zowel in het Engels als in het Nederlands aanwezig, denk hierbij aan de kenmerken van het leerlingprofiel of het transdisciplinaire thema. In de schoolbibliotheek hebben we veel Engelstalige boeken, deze kunnen geleend worden door leerkrachten en leerlingen. Uit het taalportret dat de leerlingen van groep 4 t/m 8 ingevuld hebben, blijkt dat Engels de taal is waarin de meeste leerlingen zich het meest competent voelen naast de Nederlandse taal. Wij willen dit uitbouwen en het niveau van de leerlingen verhogen.

Op dit moment experimenteren we met extra Engelse lessen in een naschools programma voor leerlingen van groep 4 en 5 en leerlingen van groep 6 t/m 8. De leerlingen van groep 4 en 5 leren vooral door het spelen van spellen en uitwisselen van mondelinge taalvaardigheden en storytelling. De leerlingen van groep 6 t/m 8 mogen meedoen aan

singing-songwriting lessen in het Engels. Zo proberen we het extra aanbod op een authentieke manier aan te bieden.

Het leerlingprofiel en wereldburgerschap

Binnen het IB, waar een zorgende samenleving centraal staat, is inclusief onderwijs een belangrijk en niet onderhandelbaar streven. Het IB ziet inclusief onderwijs als fundament voor een inclusieve samenleving.

Ontwikkeling van intercultureel begrip

Intercultureel begrip betekent het herkennen en nadenken over zowel je eigen perspectief als dat van anderen. Om het begrip te vergroten, stimuleren IB-programma's het kritisch kijken naar de verscheidenheid aan overtuigingen, waarden, ervaringen, expressievormen en kennisbenaderingen die mensen hebben. Leren communiceren op verschillende manieren in meer dan één taal is daarom fundamenteel voor de ontwikkeling van intercultureel begrip en het leren van een tweede taal vanaf 7 jaar daarom een vereiste.

Het IB leerlingprofiel is de basis van al het leren en van de levenslang lerende mens. Al het leren leidt terug naar deze menskenmerken. We leren denken om een goede denker te worden, we leren lezen en schrijven om goed te kunnen communiceren en we onderzoeken andere manieren en gewoontes vanuit verschillende perspectieven om ons eigen denken te verruimen en een ruimdenkende wereldburger te worden. Door deze kenmerken als lerende mens te ontwikkelen worden we 'onderzoekende, goed geïnformeerde en zorgzame jonge mensen die bijdragen aan een betere en vreedzamere wereld door middel van intercultureel begrip en respect'.

Eisen van de overheid en assessment

Eisen van de overheid

De overheid heeft eisen gesteld met betrekking tot de taalontwikkeling van leerlingen. De doelen zijn te vinden op de website van het SLO ([Nederlands - SLO](#)). De doelen splitsen zich uit in drie categorieën: mondeling onderwijs, schriftelijk onderwijs en taalbeschouwing waaronder strategieën. Deze kerndoelen verwerken wij zoveel mogelijk binnen de unit. Dit houdt in dat leerlingen tijdens de unit veel mondelinge- en schriftelijke taaldoelen aangeboden krijgen. Een overzicht van deze doelen is ook te vinden in het *scope and sequence document* over de talen. De leerkrachten zien er, samen met de PYP-coördinator en de taalcoördinator, op toe dat er zoveel mogelijk taaldoelen authentiek binnen de unit aangeboden worden. De doelen van grammatica en spelling zijn vaak minder authentiek te verwerken binnen de unit. Deze onderdelen bieden wij daarom los van de unit aan.

Er worden ook Cito-toetsen afgenomen met betrekking tot ons taalonderwijs. Het gaat om de drie minuten toets (DMT), spelling, werkwoordspelling, spelling leestekens en begrijpend lezen.

	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Technisch lezen	- M-toets (A) (jan)	- M-toets (A) (jan)	- M-toets (A) (jan)	- M-toets (A) (jan)	- M-toets (A) (jan)	- B-toets (A) (okt)
- DMT(1+2+3)	DMT 1+2	- E-toets (B) (mei/juni)	- E-toets (B) (mei/juni)			

- AVI	- E-toets (B) (mei/juni)			- E-toets (B) (mei/juni)	- E-toets (B) (mei/juni)	
Begrijpend lezen	-	- E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- B-toets (okt)
Spelling – niet-WW	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- B-toets (okt)
Spelling – WW	-	-	-	-	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- B-toets (okt)
Spelling – leestekens	-	-	-	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- M-toets (jan) - E-toets (mei/juni)	- B-toets (okt)

Methodeboeken en beoordeling

Wij geloven er in dat duurzame, betekenisvolle units met rijke contexten ervoor zorgen dat de leerlingen zich beter ontwikkelen op taalgebied. Door het werken in langere thema's, hebben de leerlingen met een beperkte taalbasis meer gelegenheid om taal te ontwikkelen waarmee ze kunnen denken en redeneren (Van Koeven & Smits). Bij het werken over betekenisvolle contexten hoort altijd het lezen van fictie en non-fictie. In een unit verwerken wij zoveel mogelijk taaldoelen authentiek. Niet alle taaldoelen zijn authentiek in de unit te verwerken. De doelen voor spelling en grammatica zijn voorbeelden hiervan. We maken daarom ook gebruik van verschillende methodes.

De leerlingen van groep 3 leren lezen met behulp van de methode *'Veilig leren lezen'*. De methode is opgebouwd in kern 1 t/m 11. Na elke kern wordt een letter- en leestoets afgenomen waarmee de groei van de leerlingen gemeten wordt.

Voor de ontwikkeling van het handschrift wordt de methode *'Pennestreken'* gebruikt. Deze methode wordt structureel ingezet van groep 3 t/m 6. De methode werkt niet met toetsen. We observeren en documenteren de voortgang van de leerlingen.

Bij spelling in groep 4 t/m 8 maken wij gebruik van een methode, namelijk: *Nieuw Nederlands Junior*. Deze spellingsmethode werkt met blokken van 16 lessen, waarin verschillende spelling categorieën worden aangeboden. Deze spellingcategorieën worden in deze na elke 4 lessen getoetst. Na ieder blok wordt het blok afgesloten met een summatieve toets.

We hebben toegang tot de begrijpend lezen methode *Nieuwsbegrip*. Deze methode wordt gebruikt als naslagwerk voor de begrijpend lezen teksten. De teksten die wij uitzoeken sluiten aan bij de units. We nemen niet structureel toetsen af van deze methode. De leerkrachten kunnen de toetsen van de methode gebruiken wanneer zij meer inzicht willen krijgen in de vaardigheden van de leerlingen.

Zoals beschreven staat in de *assessment policy*, zien wij toetsing breder dan alleen de summatieve toetsen van de methode. Door middel van volgen, documenteren, meten en rapporteren houden we de taalontwikkeling van de leerlingen in de gaten. In de unit plannen we verschillende activiteiten waarbij we werken aan de taalontwikkeling. In het portfolio van de leerlingen is de ontwikkeling zichtbaar. We werken, zeker in de midden- en bovenbouw, ook veel met criterialijsten en rubrics. Hierdoor kunnen we differentiëren op het gewenste niveau.

We werken daarnaast met mentorteksten. Mentorteksten zijn voorbeeldteksten. In haar boek 'The writing thief' beschrijft Ruth Culham (2016b) dat leerlingen makkelijker een tekst schrijven als ze voor het schrijven een voorbeeldtekst te zien krijgen van het genre waarin wordt geschreven. Er wordt gebruik gemaakt van goede en slechte voorbeelden, goede schrijvers hebben vaak het meeste baat bij goede teksten en minder goede schrijvers bij teksten die iets minder goed zijn. Deze voorbeeldteksten helpen de minder goede schrijvers om toch te gaan schrijven. Meer informatie over assessment is te vinden in de *assessment policy*.

Ondersteuning en uitdaging

Wanneer we signaleren dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft, zal er in de eerste instantie extra zorg in de klas aangeboden worden. Wanneer dit niet voldoende is, zal er in samenspraak met de intern begeleider extra hulp buiten de klas geboden worden. Deze hulp kan geboden worden op de verschillende aspecten van taal. Er is ook een logopedist in school aanwezig die de leerlingen, die hiervoor in aanmerking komen, helpt met de mondelinge taalvaardigheid. Als we signaleren dat de leerling uitgedaagd kan worden, zullen wij dit doen door middel van uitdagender werk aan te bieden of werk te comprimeren. Meer informatie over inclusie is te vinden in de *inclusion policy*.

De gemeenschap

Taalonderzoek onder leiding van professor Joana Duarte (hoogleraar meertaligheid Universiteit Groningen)

Gezien de complexiteit van taalonderwijs, vooral voor meer- en anderstalige leerlingen, en het feit dat niet alle leerlingen op onze school een sterke thuistaal hebben of thuistaalonderwijs hebben genoten, hebben we ons aangesloten bij een bovenschoolse taalwerkgroep, samen met de drie IB-scholen van de DHS-stichting. In deze werkgroep onderzoeken we gezamenlijk de taaluitdagingen waarmee we op onze scholen worden geconfronteerd, verdeeld in kleine groepen om effectief te kunnen werken. Door samen te werken met de andere scholen kunnen we de werklast verdelen en profiteren van elkaars expertise.

Deze werkgroep is onlangs gestart in oktober 2023, maar we verwachten dit schooljaar nog de resultaten van onze verschillende scholen te delen en gezamenlijk te reflecteren.

Ouders/verzorgers

De ontwikkeling van taal gebeurt al vanaf de geboorte van het kind. Wij adviseren ouders om thuis met de kinderen te praten en voor te lezen, het liefst in de thuistaal. De ouders van

de leerlingen van groep 1 t/m 3 zijn welkom aan het begin van de dag om hun kinderen voor te lezen. De ouders kunnen ook de meertalige boeken in de bibliotheek gebruiken om hun jongere kinderen voor te lezen in de bibliotheek. Binnen de school mogen de ouders/verzorgers ook in hun eigen taal spreken, wij vinden het belangrijk dat iedereen zich welkom voelt.

Naschools aanbod

Vanaf januari schooljaar 2023-2024 is er een naschools aanbod op Startpunt International. Dit naschools aanbod wordt aangeboden voor de leerlingen van groep 1 t/m 8 op de maandag, dinsdag en donderdag. Op deze dagen kunnen de kinderen kiezen, afhankelijk van de groep waarin ze zitten: podcast maken, presenteren, story telling, huiswerk/typen/gezelschapsspelletjes, boekenclub, Engels, natuur/tuin/dieren, koken, djembé/yoga/dans, creatief en schaken. Bij dit naschoolse aanbod wordt zowel impliciet als expliciet aan de taalvaardigheden van de leerlingen aandacht besteed.

Scholing van het team

We vinden het belangrijk dat elke leerkracht zich blijft ontwikkelen op het gebied van taal. Er is een taalcoördinator aangesteld binnen de school. De taalcoördinator is er voor het taal- en leesonderwijs op school-, groeps- en leerlingenniveau. De taal coördinator heeft regelmatig overleg met de intern begeleider en ondersteunt de leerkrachten bij de planning en uitvoering van het taalonderwijs.

De taalcoördinator geeft leiding aan de taalwerkgroep, deze bestaat uit teamleden uit elke bouw. De taalwerkgroep neemt in schooljaar 2023-2024 deel aan een onderzoek onder leiding van Joana Duarte. De werkgroep werkt met sprints. Dit zijn korte periodes waarin één aspect centraal staat met als doel dit aspect te verbeteren en/of aan te passen. De bevindingen van dit korte onderzoek worden gedeeld met de taalwerkgroepen van de andere deelnemende IB-scholen. Voor het schooljaar 2023-2024 doet de taalwerkgroep van Startpunt International in ieder geval onderzoek naar fonemisch bewustzijn en de ontwikkeling van het schrijven.

Zowel de taalcoördinator als een gedeelte van de taalwerkgroep hebben de workshop 'The of the librarian' en de workshop 'The role of language' van het IB gevolgd. De kennis die zij hebben opgedaan tijdens deze workshops wordt gedeeld in het team.

Toekomst van het taalonderwijs op Startpunt International

Startpunt International zal zich de komende jaren op verschillende aspecten van het taalonderwijs gaan richten. Hieronder staan een aantal van deze aspecten beschreven.

Schrijven

In het schooljaar 2023-2024 zijn wij gestart met een onderzoek naar verbetering van ons schrijfonderwijs. Wij willen dat de leerlingen zich beter kunnen uiten op papier en gaan onderzoek doen naar hoe wij de schrijfvaardigheid van de leerlingen kunnen verbeteren.

Fonemisch bewustzijn

In het schooljaar 2023-2024 zijn wij gestart met een onderzoek naar de ontwikkeling van fonemisch bewustzijn in de groepen 1 en 2. Het doel van dit onderzoek is dat we weten hoe we deze ontwikkeling kunnen stimuleren en dat er een standalone unit ontwikkeld wordt op dit gebied.

Handschrift

We willen onderzoek doen naar de meest effectieve manier om het handschrift goed te ontwikkelen. Om communicatief te kunnen zijn, is het van belang dat anderen kunnen lezen wat de leerlingen geschreven hebben.

Engels

In de komende jaren willen wij ons meer richten op het aanbieden van Engels. Wij willen onderzoek doen naar verschillende manieren hoe wij Engels een explicietere rol binnen het onderwijs kunnen geven.

Bibliotheek en meertaligheid

De bibliotheek heeft begin schooljaar 2023-2024 een centrale plek gekregen. De rest van het schooljaar willen wij gebruiken om te onderzoeken hoe wij de bibliotheek effectiever kunnen inzetten in onze dagelijkse onderwijspraktijk. Een ander doel is dat we de ouders de gelegenheid geven om voor te lezen in hun eigen taal.

Rijke taal

Uit ons taalprofiel blijkt dat de meeste leerlingen Nederlands als thuistaal hebben. Door het creëren van een rijke taalomgeving, dagen we de leerlingen uit om hun woordenschat uit te breiden.

Literatuur

We willen onderzoek doen naar hoe we de rol van literatuur op onze school kunnen uitbouwen. We willen onderzoeken hoe we rijke teksten een prominentere rol kunnen geven binnen en buiten de unit.

Kwaliteitsborging assessment taal

Doordat de school niet meer werkt met methodeboeken en methodetoetsen, willen we onze eigen vaardigheden en kwaliteit in het beoordelen van het werk van studenten verbeteren. Om een goed begrip en gedeelde mening te krijgen over de kwaliteit van het werk van de leerlingen is het belangrijk om regelmatig af te stemmen op wat wordt bedoeld met kwaliteit. Om dit te doen, zullen we vergaderingen organiseren om het werk van leerlingen te evalueren en tot een kwaliteitsnorm te komen.

Uitvoering en herziening taalbeleid

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit beleid ligt bij het gehele team. De leerkrachten worden begeleid door de taalcoördinator en de PYP-coördinator die er op zullen toezien dat er een taalrijke leeromgeving voor de leerlingen gecreëerd wordt, waarin de leerlingen zichzelf optimaal kunnen ontwikkelen.

Dit beleidsstuk zal twee keer per jaar herzien worden door de taal coördinator in samenspraak met de PYP-coördinator. De taalcoördinator heeft hierin een leidende rol.

Op de vergaderingen zal aandacht besteed worden aan de inhoud van het *taalbeleid/ language policy* en de uitvoering hiervan.

Literatuurlijst

- Culham, R. (2016b). *The writing thief. Using mentor texts to teach the crafts of writing*. Portsmouth: Stenhouse Publishers.
- Cummins, J. (1981). Four misconceptions about language proficiency in bilingual education. *Nabe Journal*, 5(3), 31-45.
- Hadley, E. B., Newman, K. M., & Mock, J. (2020). Setting the stage for TALK: Strategies for encouraging language-building conversations. *The Reading Teacher*, 74(1), 39-48. <https://doi.org/10.1002/trtr.1900>
- International Baccalaureate Organization (2019). From principles into practice: learning and teaching. Retrieved from: <https://resources.ibo.org/pyp>
- Kendeou, P., Bohn-Gettler, C., & Fulton, S. (2011). What we have been missing: The role of goals in reading comprehension. In M. T. McCrudden, J. P. Magliano, & G. Schraw (Eds.), *Text relevance and learning from text* (pp. 375–394).
- Lever, R., & Sénéchal, M. (2011). Discussing stories: On how a dialogic reading intervention improves kindergartners' oral narrative construction. *Journal of Experimental Child Psychology*, 108(*1), 1-24. <https://www.doi.org/10.1016/j.jecp.2010.07.002>
- LPTN - schrijfgroep (2017). Ruimte voor nieuwe talenten. Keuzes rond nieuwkomers op de basisschool. PO - raad/ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Romance, N. R., & Vitale, M. R. (2012). Applying interdisciplinary instructional perspectives within a core concept framework to engender student conceptual understanding in science across grades K-5. *Second international handbook of science education*, 1351-1374.
- SLO (2024). TULE – SLO, kerndoelen Nederlands. Geraadpleegd van <http://tule.slo.nl/Nederlands/F-KDNederlands.html>.
- Sridhar, K. K. (1996). Language in education: Minorities and multilingualism in India. *International Review of Education*, 42(4), 327-347.
- Van den Broek, P., Helder, A., Espin, C. & Liende, M. van der (2021). *Sturen op Begrip: Effectief Leesonderwijs in Nederland. Rapportage aan de Vaste 2e Kamer Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen*. Leiden: Universiteit Leiden.
- Van Koeven, E., & Smits, A. (2020). *Rijke taal*. Amsterdam: Boom.
- Wurth, A., Tigelaar, D. E., Hulshof, H., De Jong, J., & Admiraal, W. (2019). Key elements of L1 oral language teaching and learning in secondary education. A literature review. *L1 Educational Studies in Language and Literature*, 19, 1-23. [<https://doi.org/10.17239/L1ESLL-2019.19.01.15>] (<https://doi.org/10.17239/L1ESLL-2019.19.01.15>)